# YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS
(toinen jaosto)

3 päivänä huhtikuuta 2008 *

Asiassa T-236/06,

**Landtag Schleswig-Holstein** (Saksa), asiamiehinään S. Laskowski ja J. Caspar,

kantajana,

vastaan

**Euroopan yhteisöjen komissio**, asiamiehinään P. Costa de Oliveira ja C. Ladenburger,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jossa kantaja vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan 10.3. ja 23.6.2006 tehdyt komission päätökset, joilla hylätään kantajan vaatimus saada tutustua 22.3.2005 päivättyyn asiakirjaan SEC(2005) 420, joka sisältää oikeudellisen analyysin neuvostossa käsiteltävänä olevasta ehdotuksesta puitepäätökseksi yleisesti saatavilla olevien sähköisen viestinnän palvelujen tarjoamiseen liittyvien ja sen yhteydessä käsiteltyjen ja tallennettujen tietojen ja julkisia viestintäverkkoja koskevien tietojen säilyttämisestä rikosten ja rikollisten tekojen, terrorismi mukaan lukien, torjumiseksi, tutkimiseksi ja selvittämiseksi ja niistä syytteeseen asettamiseksi,

EUROOPAN YHTEISÖJEN
ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Pelikánová (esittelevä tuomari) sekä tuomarit K. Jürimäe ja S. Soldevila Fragoso,

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

**määräyksen**

## Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

1 Kantaja Landtag Schleswig-Holstein pyysi 9.2.2006 sähköpostitse komissiolta oikeutta tutustua rajoituksetta komission 22.3.2005 päivättyyn sisäiseen asiakirjaan

SEC(2005) 420, joka sisältää oikeudellisen analyysin neuvostossa käsiteltävänä olevasta ehdotuksesta puitepäätökseksi yleisesti saatavilla olevien sähköisen viestinnän palvelujen tarjoamiseen liittyvien ja sen yhteydessä käsiteltyjen ja tallennettujen tietojen ja julkisia viestintäverkkoja koskevien tietojen säilyttämisestä rikosten ja rikollisten tekojen, terrorismi mukaan lukien, torjumiseksi, tutkimiseksi ja selvittämiseksi ja niistä syytteeseen asettamiseksi.

2 Komission oikeudellisen yksikön pääjohtaja hylkäsi 10.3.2006 tekemällään päätöksellä rajoituksetonta tutustumisoikeutta koskevan pyynnön Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, s. 43) 4 artiklan 2 kohdan nojalla ja toimitti kantajalle asiakirjan siten, että sen eräät osat oli peitetty.

3 Kantaja esitti 29.3.2006 päivätyllä kirjeellä asetuksen N:o 1049/2001 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun uudistetun hakemuksen, jossa se pyysi komissiota tutkimaan uudelleen 10.3.2006 tehdyn päätöksen, ja uuden pyynnön saada tutustua rajoituksetta asiakirjaan SEC(2005) 420 EY 10 artiklan mukaisen lojaalin yhteistyön velvoitteen nojalla.

4 Komission pääsihteeri vahvisti 23.6.2006 päivätyllä kirjeellä, joka annettiin kantajalle sähköpostitse tiedoksi 26.6.2006, 10.3.2006 tehdyn päätöksen ja hylkäsi kantajan 29.3.2006 esittämän uuden pyynnön.

5 Kantaja nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 1.9.2006 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen. Se nosti samana päivänä yhteisöjen tuomioistuimessa samaa asiaa koskevan ja samoihin perusteisiin pohjautuvan kanteen, joka kirjattiin asianumerolla C-406/06.

6 Suomen tasavalta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta jättivät väliintulohakemukset 28.11.2006 ja 14.12.2006. Kantaja esitti huomautuksensa väliintulohakemuksista 10.1.2007.

7 Yhteisöjen tuomioistuin siirsi asiassa C-406/06, Landtag Schleswig-Holstein vastaan komissio, 8.2.2007 antamallaan määräyksellä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) asian C-406/06 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jossa se rekisteröitiin asianumerolla T-68/07. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jossa oli jo nostettu nyt käsiteltävänä olevaa asiaa koskeva kanne, hylkäsi asiassa T-68/07, Landtag Schleswig-Holstein vastaan komissio, 14.6.2007 antamallaan määräyksellä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) kanteen asiassa T-68/07, koska vireilläolovaikutuksen takia tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat; se täsmensi, ettei muita tutkittavaksi ottamista koskevia kysymyksiä ollut tutkittu (em. asia Landtag Schleswig-Holstein v. komissio, määräys 14.6.2007, 17 kohta).

8 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 5.2.2007 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla nyt käsiteltävänä olevaa kannetta koskevan oikeudenkäyntiväitteen. Kantaja esitti huomautuksensa tästä oikeudenkäyntiväitteestä 20.3.2007.

**Asianosaisten vaatimukset**

9 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– jättää kanteen tutkimatta

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

10 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

– ottaa kanteen tutkittavaksi

– kumoaa komission 10.3. ja 23.6.2006 tekemät päätökset

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

## Oikeudellinen arviointi

11 Työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi asianosaisen hakemuksesta ratkaista tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa. Saman artiklan 3 kohdan mukaan jatkokäsittely on suullinen, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toisin päätä. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo saaneensa asiakirja-aineiston tarkastelusta riittävästi tietoja ratkaistakseen asian kuulematta asianosaisten suullisia selvityksiä.

12 Komissio esittää kaksi prosessinedellytysten puuttumista koskevaa väitettä, jotka koskevat yhtäältä kantajan asianosaiskelpoisuuden puuttumista ja toisaalta sitä, etteivät kannekirjelmän allekirjoittaneet kaksi asiamiestä voi edustaa laillisesti kantajaa. Ensin on arvioitava, onko kantajalla asianosaiskelpoisuus.

*Asianosaisten lausumat*

13 Komissio katsoo, että Saksan julkisoikeuden mukaan, joka on ainoa asian kannalta merkityksellinen säännöstö, ei ole epäilystäkään siitä, ettei Landtag Schleswig-Holsteinilla ole omaa oikeushenkilöllisyyttä. Vain alue eli Land Schleswig-Holstein (Schleswig-Holsteinin osavaltio) muodostaa alueellisena yhteisönä Saksan julkisoikeuden mukaan oikeushenkilön, ja kantaja on ainoastaan yksi sen elimistä.

14 Komission mukaan alueellisilla parlamenteilla ei voi olla EY 230 artiklaa sovellettaessa edullisempaa asemaa kuin jäsenvaltioiden kansallisilla parlamenteilla. Yleisesti tunnustetaan, ettei kansallisilla parlamenteilla ole jäsenvaltioista erillistä kanneoikeutta, koska ne ovat jäsenvaltioiden eliminä osa oikeushenkilöä, jonka kukin jäsenvaltio muodostaa.

15 ”Osittainen oikeuskelpoisuus”, johon kantaja vetoaa, ei komission mukaan tee siitä oikeushenkilöä. Kansalliset säännökset, joihin kantaja viittaa, antavat sille toki mahdollisuuden olla asianosaisena oikeudenkäynnissä ja asianosaiskelpoisuuden Land Schleswig-Holsteinin sisäisissä perustuslaillisissa oikeusriidoissa. Kyse on kuitenkin vain alueellisen yhteisön sisäisistä, sen elinten välisistä oikeusriidoista eikä tämän yhteisön etujen puolustamisesta oikeudessa kolmanteen osapuoleen nähden. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa Saksan oikeuden mukaan vain Land itsessään voi nostaa kanteen, ei siis sen yksittäinen elin. Niin ikään alueelliselle parlamentille Landin perustuslaissa varattu organisatorinen autonomia pätee vain Landin sisällä ja suhteessa sen muihin elimiin mutta ei Landin ulkopuolella.

16 Komissio katsoo, ettei kantajalla ole asianosaiskelpoisuutta ja että kanne on jätettävä tutkimatta, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Komissio lisää, ettei kannetta ole mahdollista tulkita uudelleen siten, että Land olisi nostanut sen itse ja että Landtag Schleswig-Holstein vain edustaisi tätä, koska nimeämällä itsensä kantajaksi ja käyttämällä tätä nimitystä koko kannekirjelmässään Landtag on selvästi ilmaissut halunsa toimia omissa nimissään.

17 Vastauksenaan komission väitteisiin kantaja huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuin on tunnustanut sen oikeushenkilöllisyyden nimenomaisesti edellä mainitussa asiassa Landtag Schleswig-Holstein vastaan komissio 8.2.2007 antamansa määräyksen 9 kohdassa, joka kuuluu seuraavasti:

”Sitä vastoin alueiden ja muiden alueellisten yhteisöjen asiavaltuutta koskevan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan – – Landtag Schleswig-Holsteinia on pidettävä oikeushenkilönä, joka voi nostaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen sille osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen EY 230 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla.”

18 Kantaja katsoo, että komission esittämä ensimmäinen oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

19 Kantaja väittää kannekirjelmässään myös, että se täyttää kriteerit, jotka yhteisöjen tuomioistuimet ovat vahvistaneet yhteisön oikeuden itsenäiselle käsitteelle oikeushenkilö. Tästä oikeuskäytännöstä seuraa, että jotta kantajalla olisi oikeus nostaa kanne, riittää, että sillä on tietyt oikeushenkilön tunnusmerkit. Kantaja katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 15/63, Lassalle vastaan parlamentti, 14.11.1963 antamasta määräyksestä (Kok. 1964, s. 97, 100) seuraa, että kyse on muun muassa autonomiasta ja vastuusta, jotka voivat olla rajoitettujakin, minkä vuoksi yhteisöjen tuomioistuimet ovat tunnustaneet, että alueellisilla yhteisöillä, kuten saksalaisilla Landeilla ja kunnilla, on EY 230 artiklan neljännen kohdan nojalla kanneoikeus.

20 Kantaja lisää, että Land Schleswig-Holsteinin kansan valitsemana korkeimpana elimenä sillä on sama hierarkkinen asema kuin muilla kyseisen Landin korkeimmilla valtiollisilla elimillä, kuten sen hallituksella. Landtag Schleswig-Holsteinilla on osittainen oikeuskelpoisuus, koska Landin perustuslaki tunnustaa sille organisatorisen autonomian, jonka turvin se voi kokoontua, järjestäytyä ja määrittää menettelytapansa. Kantajalla on perustuslaillisissa oikeusriidoissa asianosaiskelpoisuus ja oikeus olla osapuolena Bundesverfassungsgerichtissä (Saksan liittotasavallan perustuslakituomioistuin) ja Landesverfassungsgerichtissä (osavaltion perustuslakituomioistuin).

21 Lopuksi kantaja toteaa, että sillä on Land Schleswig-Holsteinin tavoin asianosaiskelpoisuus käsillä olevassa asiassa, koska Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 14 §:n 3 momentin toisen virkkeen mukaan alueellisen parlamentin puhemies edustaa suoraan kyseistä Landia kaikissa alueellisen parlamentin oikeustoimissa ja oikeusrii-

doissa. Landin perustuslain 14 §:n 3 momentin toinen virke on tältä osin lex specialis perustuslain 30 §:ään nähden, jonka mukaan Landin pääministeri edustaa Landia.

*Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta*

22 Aivan aluksi on syytä todeta, kuten asianosaisetkin myöntävät, että valtiotasoa alempien alueellisten yksiköiden nostamien kanteiden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, onko kantaja kansallisen julkisoikeuden mukaan oikeushenkilö (ks. vastaavasti asia T-214/95, Vlaams Gewest v. komissio, tuomio 30.4.1998, Kok. 1998, s. II-717, 28 kohta; asia T-238/97, Comunidad Autónoma de Cantabria v. neuvosto, tuomio 16.6.1998, Kok. 1998, s. II-2271, 43 kohta ja yhdistetyt asiat T-132/96 ja T-143/96, Freistaat Sachsen ym. v. komissio, tuomio 15.12.1999, Kok. 1999, s. II-3663, 81 kohta). Näin ollen kysymystä siitä, onko kantaja oikeushenkilö, on tarkasteltava Saksan kansallisen oikeuden perusteella. Yhteisön oikeus ei voi puuttua jäsenvaltioiden perustuslailliseen autonomiaan siten, että sen mukaan määräytyisi, onko tietyllä kansallisella julkisoikeudellisella elimellä oikeushenkilöllisyys vai ei, sillä tästä voisi seurata, että kyseisillä elimillä olisi yhteisön tasolla oikeuksia, joita niillä ei ole kansallisella tasolla. Kantaja ei voi näin ollen vedota edellä mainitussa asiassa Lassalle vastaan parlamentti annettuun määräykseen, koska mainitussa asiassa kyseessä olleesta yksiköstä eli Euroopan parlamentin henkilöstökomiteasta säädetään vain yhteisön oikeudessa.

23 Tässä yhteydessä on hylättävä kantajan esittämä väite, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuin olisi edellä mainitussa asiassa Landtag Schleswig-Holstein vastaan komissio 8.2.2007 antamassaan määräyksessä nimenomaisesti tunnustanut, että sillä on oikeushenkilöllisyys. Määräyksen 9 kohdassa käytetään EY 230 artiklan neljännessä kohdassa mainittua käsitettä ”oikeushenkilö” vain vastaparina EY 230 artiklan toisessa kohdassa käytetyille käsitteille ”jäsenvaltio” ja ”yhteisön toimielin”, jotka

mainitaan kyseisen määräyksen 8 kohdassa, sillä kantaja väitti yhteisöjen tuomioistuimelle esittämässään kannekirjelmässä, että sillä on jäsenvaltion asema kanteen nostamisen kannalta. Tästä seuraa, ettei yhteisöjen tuomioistuin ole edellä mainitussa kohdassa tarkoittanut tunnustaa kantajan oikeuskelpoisuutta vaan se on yksinomaan halunnut todeta, ettei kantaja voi nostaa suoraa kannetta yhteisöjen tuomioistuimessa, koska se ei ole jäsenvaltio eikä yhteisön toimielin ja että sen on näin ollen nostettava kyseisenlainen kanne ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Vain tämä tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan tällaisen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

24 Sitä paitsi, kuten komissio perustellusti toteaa, käsiteltävänä olevaa kannetta ei ole mahdollista tulkita siten, että se olisi nostettu Land Schleswig-Holsteinin lukuun, mistä seuraa, etteivät Land Schleswig-Holsteinia tai Landeja yleisemmin koskevat säännökset, käytännöt tai oikeuskäytäntö voi tukea kantajan väitettä. Tämä koskee erityisesti Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 14 §:n 3 momenttiin perustuvaa väitettä, koska tämä säännös sääntelee ainoastaan Landin asemaa oikeudenkäynnin asianosaisena.

25 Mitä tulee perusteluun, jonka mukaan kantaja on kansan valitsemana korkeimpana elimenä samalla tasolla kuin muut valtiolliset korkeimmat elimet ja erityisesti Landin hallitus, on todettava, ettei kyseisellä perustelulla ole merkitystä kantajan kanneoikeuden kannalta, koska ei ole osoitettu, että mainituilla elimillä olisi kanneoikeus yhteisöjen tuomioistuimissa.

26 Samoin jos oletetaan, että kantajalla on osittainen oikeuskelpoisuus eräiden sellaisten Land Schleswig-Holsteinin perustuslain säännösten mukaisesti, joissa sille tunnustetaan organisatorinen autonomia, jonka nojalla se voi kokoontua, järjestäytyä ja päättää sisäisistä menettelytavoistaan, on syytä korostaa, että Saksan perustuslain 93 §:n 2 a momentti ja Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 44 §:n 1 ja 2 momentti,

joihin kantaja vetoaa osoittaakseen, että sillä on asianosaiskelpoisuus ja oikeus olla osapuolena oikeusriidassa Bundesverfassungsgerichtissä ja Landesverfassungsgerichtissä, koskevat ainoastaan sellaisia kansallisia perustuslaillisia riitoja, joissa kantajan oikeudet ja intressit parlamenttina eivät ole välttämättä yhteneväisiä Land Schleswig-Holsteinin oikeuksien ja intressien kanssa, mistä ei tarkkaan ottaen ole kyse nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

27 Mitä tulee lopuksi Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 14 §:n 3 momenttia koskevaan perusteluun, kyseisen säännöksen sanamuodosta käy selvästi ilmi, ettei kantajan väitettä, jonka mukaan sillä on kelpoisuus esiintyä oikeudessa omissa nimissään, voida hyväksyä. Tämä säännös kuuluu tässä asiassa merkityksellisiltä osiltaan seuraavasti:

”[Landtagin] puhemies johtaa Landtagin toimintaa. Tässä yhteydessä hän – – edustaa Landia kaikissa Landtagin oikeustoimissa ja oikeusriidoissa – –”

28 Kyseisestä säännöksestä seuraa, että Landtag Schleswig-Holsteinia koskevissa riidoissa tämä ei ole asianosaisena vaan Land, jota Landtag Schleswig-Holsteinin puhemies tällaisessa tilanteessa poikkeuksellisesti edustaa, koska edustaminen kuuluu normaalisti Landin pääministerille, kuten Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 30 §:n 1 momentista ilmenee.

29 Tämä päätelmä vahvistetaan asiaa koskevassa Saksan oikeuskirjallisuudessa. Kantajan siteeraamassa Land Schleswig-Holsteinin perustuslain kommentaarissa todetaan nimenomaisesti yhtäältä, että Landin elimenä Landtag Schleswig-Holsteinilla ei ole oikeuskelpoisuutta, ja toisaalta, että Land Schleswig-Holsteinin perustuslain 14 §:n

3 momenttia on tulkittava siten, että Landtag Schleswig-Holsteinin puhemies ei edusta Landtagia vaan suoraan Landia, kun hän käyttää valtuuksiaan olla edustajana oikeudessa.

30 Näin ollen on todettava, että kantajalla ei ole Saksan kansallisen oikeuden mukaan oikeuskelpoisuutta. Sillä ei siten ole kanneoikeutta yhteisöjen tuomioistuimissa.

31 Tästä seuraa, että kanne on jätettävä tutkimatta ilman, että toista komission esittämää prosessinedellytysten puuttumista koskevaa väitettä on tarpeen tutkia.

32 Näin ollen ei ole tarpeen lausua Suomen tasavallan eikä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan esittämistä väliintulohakemuksista.

**Oikeudenkäyntikulut**

33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian ja komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, kantaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

34 Työjärjestyksen 87 artiklan 6 kohdassa määrätään, että jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan. Esillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että asianosaiset ja väliintulohakemuksen tehneet vastaavat Suomen tasavallan sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väliintulohakemuksiin liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

**1) Kanne jätetään tutkimatta.**

**2) Lausunnon antaminen väliintulohakemuksista raukeaa.**

**3) Landtag Schleswig-Holstein vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut lukuun ottamatta väliintulohakemuksiin liittyviä kuluja.**

**4) Landtag Schleswig-Holstein, komissio, Suomen tasavalta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat väliintulohakemuksista johtuvista omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Annettiin Luxemburgissa 3 päivänä huhtikuuta 2008.

E. Coulon — kirjaaja

I. Pelikánová — jaoston puheenjohtaja